

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitive za enkrat 16 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Poslanec Robič o volilni preosnovi.

Dne 7. t. m. se je začela v državnem zboru razprava o volilni preosnovi. V imenu Slovencev je govoril poslanec Robič. Izjavil je, da Slovenci na Štajerskem in Koroškem nikakor niso ž njo zadovoljni. Kaj je vlada naredila iz splošne in enake volilne pravice, to je nečuvno. Govornik priznava, da ni mogoče natanko ustreči vsaki stranki, toda na tako samovoljen in krivičen način se vendar ne sme postopati, kakor je postopala vlada pri razdeljenju volilnih okrajev. Štajerska ima po zadnjem ljudskem štetju 1.313.300 prebivalcev. Ker je dobila 28 poslancev, pride na enega 47.000 prebivalcev. Po zadnjem ljudskem štetju pa imamo na Štajerskem 409.000 Slovencev, katerim po pravici pripada akoro devet poslancev. Najmanjši slovenski volilni okraj ima 58.000, največji 74.000 prebivalcev, najmanjši nemški volilni okraj na deželi pa ima 42.000 prebivalcev in največji nemški volilni okraj ni niti tako velik, kakor najmanjši slovenski. — Čeravno torej pride na eden volilni okraj 47.000 prebivalcev, vendar so dobili Slovenci na Spod. Štajerskem samo šest, namesto devet poslancev. Tudi če bi kdo ugovarjal, da se je moralo pri razdelitvi ozirati na razmerje davka, je ta razdelitev krivična. Tudi z ozirom na razmerje davka med kmečkim in meščanskim prebivalstvom pripada Slovincem najmanj osem poslancev, pa ne šest. Nadalje je govornik ostro bičal neosnovano mnenje, da je slovenski kmet manj izobražen, kakor nemški. Kdor pozna Štajersko, ta ve, da je spodnještajerski kmet če ne bolj, vsaj tako izobražen, kakor srednje in goraještajerski. Ravno tako je tudi na Koroškem. Torej je ta izgovor vlade ničven. Seveda so imeli Slovenci na Štajerskem dosedaj samo štiri poslance in sedaj jih pa dobijo celo šest, kakor pravijo nasprotniki, toda splošna in enaka volilna pravica je vendar za to, da odpravi krivice. Toda nekateri gospodje mislijo, da je nova splošna in

enaka volilna pravica samo zato tukaj, da dobijo nekatere stranke predprave!

Na Spodnještajerskem ima dosedaj mariborski in celjski volilni okraj 35.000 Nemcev (ozir. nemščurjev. Op. ured.) in 16.800 Slovencev. Za teh 35.000 Nemcev je naredila vlada dva volilna okraja, dobijo torej dva poslance. Da pa zagotovi vlada ta poslancev Nemcem, vzela je taka mesta in trge v ta okraj, ki so po večini nemški. Vsak količjak bolj slovenski trg so porinili k kmečkim okrajem. Toda to še ni zadostovalo. Morali so vzeti nekaj mest in trgov iz Srednjega Štajerskega, kajti sedaj je še v spodnještajerskih mestih in trgih 16.800 Slovencev, in ti bi se lahko tako okrepi, da bi bili tudi tukaj v mestih Nemcem nevarni. Zato so morala pomagati srednještajerska mesta. Istotako so postopali tudi v celjskem volilnem okolišu. Slovenske trge, ki so dosedaj volili v tem okraju, so izbacili, zato pa so posegli po srednještajerskih mestih in trgih. In vendar so spravili za ta nemški okraj komaj 29.000 prebivalcev skupaj! Temu nemškemu volilnemu okraju z 29.000 prebivalci stoji nasproti slovenski volilni okraj brežiški z 75.000 prebivalci. Ali je to pravica! Pri razdelitvi volilnih okrajev na Spodnjem Štajerskem se torej vlada ni ozirala niti na število prebivalcev, niti na davčno moč, ampak samo na želje nemške stranke.

Govornik preide na to na koroške razmere. Na Koroškem je 360.000 prebivalcev, od teh je 90.000 Slovencev. Ker dobi dežela 10 poslancev, pride na enega poslanca 36.000 prebivalcev. Slovincem torej pristojata najmanj dva poslance. In vendar je vlada na zahtevo nemške stranke tako razdelila volilne okraje, da imajo Slovenci upanje zmagati samo v enem volilnem okraju in še tam se bodo morali boriti za zmago s socijaldemokrati. S tem je zadala vlada koroškim Slovincem smrten udarec. Zato ne bomo nikoli pripustili to razdelitev volilnih okrožij. (Dr. Lemisch: Dve tretjini Slovencev tako z nami voli, samo ena tretjina z vami!) Zakaj se pa tedaj gospodje Nemci tako bojijo, zakaj trgajo slovenske

okraje in jih priklopljajo k nemškimi, če dve tretjini Slovencev z Nemci voli. Zakaj se je razdelilo 53.000 Slovencev na nemške volilne okraje. Če trdite, da Slovenci itak volijo nemške poslance, zakaj pa ne pustite slovenskih okrajev skupaj!

Naloga nove volilne pravice je, da odstrani vse pravice in predprave, zato naj skrbi novi volilni odsek, da vse to odstrani in da se pri delitvi volilne pravice vsem narodnostim meri z enako mero.

Politični ogled.

Državni zbor. Razprava ali takozvano prvo branje nove volilne preosnove se je začelo v sredo dne 7. t. m. in se še sedaj nadaljuje. Izmed slovenskih poslancev je govoril g. Robič, katerega govor prinesemo na prvem mestu. Razvajeni otroci vlade, Nemci, tudi s to volilno preosnovo niso zadovoljni, čeravno so dobili mnogo več, kakor si zaslužijo. Nemški poslanci tarnajo v svojih govorih, da so Nemci zapostavljeni.

Volilni odsek. Po prvem branju nove volilne preosnove v državnem zboru se izroči ta postavni načrt v pretres posebnemu odseku „volilnemu odseku“, ki bo obstojal iz 48 članov. Razne stranke bodo v tem odseku tako-le zastopane: Poljski klub imel bo v odseku 7 članov, Mladočehi 7 (enega odstopijo češkimi radikalcem), nemška ljudska stranka 6, nemška napredna stranka 4, ustavoverni 3, središče 3, Jugoslovani 4, nemški konzervativci 2, Italijani 2, Schönerrercjanci 2, kršč. soc. 3, Vsenemci z divjaki 3, soc. demokratje, Malorusi in Rumuni po 1 člana. Oč Jugoslovanov bodo v volilnem odseku dr. Ivčević, dr. Ploj, dr. Šusteršič in dr. Ferjančič.

Štirinajst milijonov je zapravilo mesto Gradec v nekaj letih. Pred nekaj leti so si izposodili to svoto, sedaj pa že zopet rabijo denar, zato so se že začeli posvetovati, kedo bi jim zopet kaj posodil. Nas bi to kaj malo skrbelo, ali delajo Gradčani dolgove ali ne, ali dobro ali slabo gospodarijo, toda

LISTEK.

Za križ in svobodo zlato!

Balkanska povest. Spisal I. V. Starogorski.
(Dalje.)

Razpostavili so straže in prižgali ognje, da kuhajo večerjo. Vsi so bili ntrujeni in lačni. Vjeruša je pa hodil okrog, govoril in v srcu sklenil niti nocoj, ako bo le najmanjša prilika. Zelo mu je služila utrujenost Turkov.

„Lepo burisko si imel,“ so pravili Turki Vjeruši, ki je sedel med njimi pri ognju. Drugi so se zbirali krog njega. Tudi Glišo je bil zraven. Glas starca se mu je zdel znan, vendar se ni mogel spomniti, kje bi ga videl. Nasprotno pa je Vjeruša takoj spoznal izdajalca. Sprva ga je obšla groza, ko pa je sprevidel, da ga ne pozna, se je pomiril. Dobro, da ni poznal Kosenke.

„Lepa, pri Alahu!“ je odvrnil Vjeruša. „Ali če nas zato, da smo jim vzeli najlepše dete, ne pokoljejo vstati?“

„Ne bodo nas!“ so vzkliknili nekateri. „Vse nataknejo na kol!“

„Tudi groznega volka?“

Nikdo se ni odzval. Vjeruši pa je bilo na tem, da jih še bolj splaši.

„Kdo izmed vas ga je videl trgati ljubljence preroka?“

„So nekateri, ki so se kosali z njim. Pravijo, da je v njem sam šejtan!“

* Šejtan, hudi duh, vrag.

„Ni ga v njem, ampak on sam je šejtan! Tako ga ni videl nobeden, kakor jaz. Oči je imel rdeče, prsi kakor gora. Kamor je stopil, tam je vse ležalo, ko je zamahnil s handžarom, je nastal veter. Njemu ne zdrži nikdo!“

„Ne zdrži!“ so javkali nekateri iz tolpe.

Glišo je stopil naprej in dejal:

„Kaj se plašite? Slaviša je čisto navaden človek. Alah vam ga da v roke!“

Vjeruša je zasopihal in toliko da ni pljunil.

„Kdo je ta, ki zasmehuje besede starca, katerega je varoval sam veliki prerok vseh nezdod? Kdo je ta, ki kroka, kakor vrana, če jo dražiš?“

„To je pes, ki nas hoče peljati v žrelo groznega volka!“

„Kdo?“ se zavzame Vjeruša in pljune. Ni se mogel zdržati. Ali takoj mu je bilo žal, ker Glišo mu je pogledal globlje v lice. „Ta človek? Ljubljence Alaha hoče tirjati v pogubo?“

„Pravi, da nam spravi Slavišo v naše roke!“

„Slavišo? — Alah naj ga poviša, ako stori to, naj mu dodeli sedmeri raj Mohameda! Pomislite! Slaviša je pošast! Sedaj je tu, sedaj tam. Povem vam, da smo ga nekoč že držali in se veselili, da ga ponesemo Osvinbegu. Ali naenkrat sem držal samo cunjo v roki, po hrbtih nas je pa on tolkel, da sem mu komaj všel!“

„Alah nam bodi milostiv!“ so klicali Turki.

Glišo si je grizel ustnice. Niso ga marali in tudi beg mu je dal vedeti, da mu ne zaupa več.

„Pokažem vam, kdo sem!“ je mrmral.

Vjeruša je pa obhodil vso taborišče, pripove-

doval to in ono in slikal Slavišo kot najhujšega šejtana.

„Tfu...“ je kimal sam sebi. „Dovolj dolgo si gledal Kosenko, Osvinbeg, sedaj jo pokažem drugemu, ki je bolj vreden nje lepote. Če bi odlašal predolgo, se zna kaj primeriti!“

Blizu polnoči je moralo biti, ko se je plazila v črno ogrinjalo zavita ženska med grmovjem, tiho kakor senca. Vjeruša je šel trdo mimo šotorov. Bila sta že blizu straže.

„Kosenka?! Ušla sva že enkrat tako, da sem jih zmotil, poskusiva zopet. Idi tiho naprej, jaz te doidem!“

„Kdo je?“ je klicala straža.

„Si ti Anim?“ se je odzval Vjeruša. „Mislim sem, da spiš!“

„Pri Alahu bi bilo bolje, da spim! Kdo bo pa hodil sedaj tu okrog?“

„Slaviša?!“ se poroga Vjeruša.

„Bà! Naj pride! Ljubše mi je, da se bijem, kakor da lazimo po skalah.“

„Potrpi! Alah ti nakloni lahko še marsikaj! Pravijo, da hočejo vstati vzeti celo Tetovo!“

„Pravijo, če je le res?! Sicer bi pa bilo itak bolje, da bi počakali vstati doma in ne lazili za njimi po prepadih!“

„Osvinbeg je moder vojak, Anim?! Alah vé, zakaj je dobro tako! — Ne morem spati nocoj! Zdi se mi, da se pripeti nesreča. Odkar imamo one jetnice, me vedno nekaj vznemirja.“

„Ženska prinaša nesrečo!“ reče Anim. „Izkusil sem to! Po mojem mnenju bi bilo bolje, da bi jih